

İLKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI: KÖYCEĞİZ ÖRNEKLEMİ

Sabahattin DENİZ*

Sibel TUNA**

Özet

Bu araştırmanın amacı ilköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Çalışma; İlköğretim okullarında 5., 6., 7. ve 8. sınıflar düzeyinde Türkçe dersine devam eden 526 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veriler likert tipi tutum ölçeği ile toplanmıştır. Araştırma bulgularına göre, öğrencilerin Türkçe dersine karşı tutumları, cinsiyetine, sınıf düzeylerine, anne ve babanın eğitim düzeylerine göre değişmektedir. Türkçe dersine yönelik tutumlarında, sınıf düzeyinde 5. sınıfların ve eğitim düzeyi yüksek olan anneye sahip öğrencilerin daha olumlu ve etkili olduğu görülmüştür. Babanın eğitim düzeyinin etkisinin daha az olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Öğrenci tutumu, Türkçe öğretimi, öğrenme, eğitim, öğretim, etkili öğretim, dil öğrenme

1. Giriş

Dil bireyler arasında anlaşmayı sağlayan toplumsal bir sistemdir (Dilaçar, 1968). Dil, anlama ve anlatmayı sağlayan bir araçtır. Ana dil ise, bireyin içinde doğup büyüdüğü aile ya da toplum çevresinde ilk öğrendiği dildir. Dört temel dil becerisi olan; dinleme, konuşma, okuma ve yazma ana dili öğretiminde karşımıza çıkar. Dilin etkili bir şekilde kullanımı, bu dört temel dil becerisinin bir bütünlük oluşturacak şekilde geliştirilmesine bağlı olduğu için ana dili dersini bir bilgi aktarımı dersi olarak değil, beceri kazandırma dersi olarak görmek gerekir (Kavcar, 1998, 13). Birey, dilini öncelikle aile ve toplumda öğrendiği gibi eğitim – öğretim birimleri olan okullarda da temel dil becerileriyle geliştirip zenginleştirmektedir. Bu yüzden okullardaki öğretmenlerin de her şeyden önce birer ‘ana dili öğretmeni’ olmaları gerekmektedir.

Öğrencilerin yaşadıkları kültürün ürünü olan Türkçe’yi öğrenirken zorluklarla karşılaşmaları, eğitimle ilgili bir çok araştırmaya konu olmuştur. Bazı sorunlar, okul koşulları ve öğretmen yeterlilikleri ile ilgiliyken, bazı sorunların da çocuğun yaşadığı çevre –aile ve bazen de kendileri ile ilgili unsurlardan kaynaklandığı görülmektedir. Öğrencinin, önceki eğitim yaşantıları (okul öncesi ve sonrası) ile beraberinde getirdiği öğrenme yaşantıları, okul ve derslere yönelik olumlu veya olumsuz tutumlar kazanmasını sağlamaktadır. Öğrencinin Türkçe’yi öğrenmeye istekli olması hâlinde, daha fazla çaba harcayacağı düşünülebilir. Uzun süreli bir çalışmaya hazırlıklı olmayan öğrenciler, bu sürecin neredeyse başında, ümitsizliğe kapılıp dilini öğrendiği derse yönelik istenmeyen tutumlar elde edebilir.

Tutum, herhangi bir nesne fikir ya da kişiye karşı düşüncelerle veya duygularla ilgili ögeleri olan ve davranışsal eğilimler içeren oldukça kalıcı bir sistemdir ya da kişinin bir kişiye, nesneye ya da konuya karşı olumlu veya olumsuz olabilen genel bir duygu ya da değerlendirmesidir. Tutumlar, eğitim sürecinin başarı ya da başarısızlığını etkilemektedir. Olumlu tutumlar öğrenme sürecinde öğrencileri daha başarılı kılarken, olumsuz tutumlar başarısız kılabilir (Korkut, 1994).

Güdülenme, ilgiler ve tutumlar bireyin öğrenme yaşantısını geliştiren önemli etkenlerdir. Olumlu tutum, kişisel ilgileri artırmak ve okumayı zevkli hâle getirmek okuma alışkanlığı kazandırmanın temel bileşenleridir (Calkins, 2001; Stonavich, 2000). Öğrenci gerek okulda ve gerekse içinde yaşadığı sosyal çevrede karşılıklı iletişime bağlı olarak karşılaşmış olduğu problemleri çözmek için bilişsel, duyuşsal ve psiko-motor davranışlarda, yani tepkilerde bulunur. Kişinin çevre ile etkileşimi, onun sürekli olarak çevresinden bir şeyler alıp vermesi demektir. Kişi, çevresinden sürekli olarak kendisine ulaşan verileri değerlendirir ve bunun sonucu olarak düşünsel, duyuşsal ve davranışsal tepkilerde bulunur (Özden, 1999, 91).

Tutumun genelde kabul edilen üç ögesi vardır. Bunlar; düşünce, duygu ve davranıştır (Kağıtçıbaşı, 1976). Ancak davranışlar, tutumdan farklıdır. Yapılan araştırmalara göre insanlar her zaman, tutumları doğrultusunda davranış göstermektedir (Akkoyunlu, 1996). Tutumlar sosyal ve psikolojik ögeleri içermesi nedeniyle genellikle, sosyal psikolojinin inceleme konusu olmuştur. Ancak, son yıllarda eğitimle ilgili araştırmalar, bireyin öğrenilecek materyale, öğretmene, öğrenim gördüğü konu alanına yönelik tutumlarının okul başarılarını etkilediğini ortaya koymaktadır (Pehlivan, 1994). İfade ve Beceri dersleri arasında yer alan Türkçe ve Matematik dersleri öğrencilerin duyuşsal ve bilişsel kavrama yeteneklerinin oluşmasında birbirlerini tamamlayacak özelliklere sahiptir. Okullarda öğrenmeyi iki değişken etkilemektedir. İlki, bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş özelliklerini içeren 'öğrenci nitelikleri ile öğrenciye sunulan öğretim hizmetlerinin niteliği'dir. Bilişsel giriş davranışları; 'okuduğunu anlama' ve 'dili kullanma gücü' gibi genel ön öğrenmeleri içerir. Duyuşsal giriş özellikleri ise, öğrencinin öğrenme ünitesine karşı ilgisinin, tutumunun ve akademik benlik kavramının bileşkesidir (Sever, 2000).

Newman'a (1997) göre sınıftaki eğitim durumlarında, öğretmen-öğrenci, öğrenci-öğrenci etkileşimi, cinsiyet farklılıkları, kültür, sosyo - ekonomik durum, öğrenmeyi etkileyen olgular ve diğer bireysel farklılıkların tümü öğrenmeyi etkilemektedir. Bir öğrencinin belli bir üniteyi iyi öğrenebilmesi için, bu öğrencinin, öğrenilecek olan yeni üniteye açık olması, o üniteyi iyice öğrenmeye karşı istek duyması ve güçlükle karşılaşması halinde bu güçlükleri aşmaya yetecek güç ve çabayı gösterebileceğine güvenmesi gerekir. Duyuşsal giriş özellikleri öğrencinin; derse veya konuya karşı ilgi ve tutumunu, okullardaki öğrenmelere yönelik ilgi ve tutumunu, öğrencinin kendi kendine karşı tutumunu, etkilemektedir (Bloom, 1979). Genel olarak duyuşsal giriş özellikleri, öğrencinin öğretmeni, anne babası ve okul ya da sınıftaki arkadaşlarının kendisi ile ilgili yargılardan etkilenmektedir. Araştırmalar, duyuşsal giriş özelliklerinin okul içi bir değişken olduğunu göstermektedir. Bu yüzden olumlu duyuşsal giriş özellikleri için, öğretmenlere büyük rol düşmektedir (Sever, 2000).

İyi bir öğretim denildiğinde daha çok öğretmen özellikleri sıralanır. Öğretmeni etkili kılan faktörler arasında kişisel nitelikler kadar öğretmenlerin sınıf içinde kullandıkları öğretim stratejilerinin de önemli bir yeri vardır (Çakmak, 2001). Öğretmen bir yandan bilgi, beceri ve tutumlarıyla öğrencilerinin eğitimi görevini yürütürken diğer yandan davranışları ile onları etkiler. Öğretmenin samimi, anlayışlı sabırlı olması öğrenciyi olumlu düşünmeye sevk edecek aksi davranışlar ise öğrenci üzerinde olumsuz etki yaratacaktır.

Okullardaki eğitim ve öğretimde, öğretmenin rolü kadar, öğrencinin derse aktif katılımının da büyük önemi vardır. Aktif katılım ne kadar çok olursa, öğrencinin duyu organı ne kadar çok harekete geçirilirse, verim ve başarı şansı da o ölçüde artar. Kavcar'a (1990) göre yöntemler konusunda izlenecek yol, baktırarak eğitim değil yaptırarak eğitim olmalı, eğitim ve öğretim bu doğrultuda yapılmalıdır. Uygulanması gereken önemli bir ilke de bir tek yöntemle bağlı kalınması yerine, yöntem

zenginliği ve çeşitlilik ilkesi olmalıdır. Bunları da ancak iyi yetişmiş, yetenekli ve beceri sahibi öğretmenler yapabilir.

Öğrencilerimizin yabancı bir dil öğrenirken zorluklarla karşılaştıkları, eğitimle ilgili veya ilgisiz hemen hemen herkesçe bilinir. Bazı sorunlar, okulların imkânları ve öğretmenlerle ilgiliyken, bazı sorunların kaynağında tamamen öğrencilerle ilgili unsurlar yatmaktadır. Öğrencinin, önceki okul veya sınıflardan beraberinde getirdiği dil öğrenme yaşantıları, öğrenmesini olumlu veya olumsuz etkileyebilirken, dil öğrenmeye ne denli istekli olduğu da önem taşımaktadır (Brown, 1987).

Bireyin kendine karşı tutumu ve akademik olarak kendini algılayış tarzı, öğrenme öz geçmişinde öğretmenlerinin, ana-babasının, arkadaşlarının ve çevresinin yargılarına dayalıdır. Okulda başarısızlıklarla karşılaşan öğrencilerin okulda öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesi beklenemez (Senemoğlu, 2003, 454). Coleman(1966) ve Jencks'e (1972) göre okul ve toplumda çocukların davranışlarını ve tavırlarını sadece ekonomik etkiler değil, aynı zamanda evin bulunduğu çevre ve ailenin yapısının daha çok belirleyici olduğunu ileri sürmüşlerdir (Ansalone ve Biafora, 2004, 250).

Öğrencilere ana dillerini sevdiren geliştirmeyi amaçlayan Türkçe dersinin muhtevası da yine öğrencilerin bu derse karşı düşünce, duygu ve davranışlarını, kısacası tutumlarını büyük ölçüde etkilemektedir. Türkçe dersinin muhtevasının uzun yıllar aynı kalması, öğrenci beklentilerine göre şekillenememesi onların, bu dili ve dersi geliştirmesini engellemiştir. Önemli olan dersin amacına uygun metnin seçilebilmesidir. Eğer bu yapılmazsa, öğrencinin derse ilgisi, okuma zevki ve alışkanlığı kazanması güçleşebilmektedir. Türkçe dersinin muhteva seçimi, öğrencinin ilgi, ihtiyaç ve yeteneklerini geliştirmesinin yanında, bireysel farklılıklara cevap verecek esneklikte olmalıdır (Işıksalan, 1997, 40).

Türkçe eğitiminde görülen aksaklıkların önemli bir kısmı programdan kaynaklanmaktadır. Türkçe programına verilen ad eğitim programı olduğu halde öğretim programı ile iç içedir. Eğitim programı ile öğretim programı birbirine karıştırılmaktadır. Oysaki her ikisi de birbirinde farklıdır (Özbay, 1997, 34). Birer eğitimci olarak bizzat içinde bulunduğumuz eğitim camiasında, (ilköğretimden üniversiteye kadar) yetişmekte olan çocuk ve gençlerin dil becerilerini yeterince kazanamadıklarını söyleyebiliriz. Öyle ki, yaptığımız bu çalışmada bile, ilköğretimde 6. ve 7. sınıflara geldiği halde halen isimlerini yazamayan, kendilerini ifade edecek kelime dağarcığı zenginliğine erişememiş ana dilinin belli başlı imla ve noktalama kurallarını bilmeyen öğrenciler ile karşılaşyoruz.

Bu nedenle bu araştırmada; ilköğretim düzeyinde, Türkçe öğrenim gören öğrencilerin, Türkçe dersine yönelik olumlu tutumlar geliştirebilecek şekilde yetiştirilebilmeleri için onların tutumlarına etki eden bazı faktörler incelenmiştir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranmaya çalışılmıştır.

1. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları, cinsiyetlerine göre değişmekte midir?
2. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları , sınıf düzeylerine göre değişmekte midir?
3. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları , annelerin eğitim durumlarına göre değişmekte midir?
4. Öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları , babaların eğitim durumlarına göre değişmekte midir?

2. Yöntem

Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumları bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Öğrencilerin görüşlerine dayalı olması nedeniyle araştırma betimsel niteliktedir.

2.1. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2003-2004 yılında Muğla ili ilköğretim okullarında öğrenim gören 5., 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. İlköğretim okullarındaki öğrenci sayısının kapsamlı olması nedeniyle ayrıca örneklem seçimine gidilmiştir. Muğla Köyceğiz ilçesinde bulunan Köyceğiz Toparlar, Yunus Emre, Fehmi Baş, Yusuf Niyazi Pirci, Doğuşbelen, Zeytin Alanı, Kulfat, Pınarköy, Hamitköy ve Yangı İlköğretim okulları çalışma örnekleme olarak seçilmiştir. Araştırmanın uygulama sürecinde ulaşılabilen toplam 526 öğrenciden araştırmada veri kaynağı olarak yararlanılmıştır.

2.2. Veri Toplama Teknik ve Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen tutum ölçeği kullanılmıştır. Başlangıçta 50 madde olarak hazırlanan ölçek, 60 kişiden oluşan beşinci ve altıncı sınıf öğrencisi üzerinde ön denemesi yapılarak, 38 maddeye indirilmiştir. Ölçek 2 bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilere ilişkin 4 soru, ikinci bölümde ise Türkçe dersine ilişkin tutumları ölçmeye yönelik 5'li likert tipi 34 soru yer almaktadır. Soruların, 16'sı olumlu 18'i olumsuz tutum ifadesini içermektedir. Öğrenciler her bir ifadeye ilişkin tutumlarını "hiç katılmıyorum", "katılmıyorum", "kararsızım", "katılıyorum" ve çok katılıyorum" kategorilerinden birisini işaretleyerek belirtmişlerdir.

Ölçeğin kapsam geçerliliğini belirlemek amacıyla uzman görüşleri alınırken, yapı geçerliliği belirleyebilmek için Faktör Analizi uygulanmıştır (Temel Bileşenler Analizi Tekniği). Ölçeğin tek faktörü ölçmeye yönelik toplam varyansı açıklama oranı .53'tür ve faktör yük değerleri 38 ile 66 arasında değişmektedir. Ölçeğin Cronbach Alfa Güvenirlik Katsayısı ise .89 olarak hesaplanmıştır.

Ölçeğin uygulanması, araştırmacılar tarafından gerçekleştirilmiştir. Ders öğretmenlerinin kontrolünde araştırmacılar, uygun olan sınıflara girerek öğrencilere ölçekleri elden dağıtmışlar, gerekli açıklamaları yapmışlar ve öğrenciler tarafından yöneltilen soruları anında cevaplamışlardır. Öğrenciler ölçeği doldururken, araştırmacılar sınıf içerisinde dolaşarak kontrol etmişler, eksiklik durumunda öğrencileri uyarmışlar ve bitiren öğrencilerden ölçekleri dolaşarak toplamışlardır.

2.3. Verilerin Analizi

Verilerin çözümlenmesinde SPSS paket program kullanılmıştır. Ölçek maddeleri puanlanırken tutum ifadelerinin olumlu ya da olumsuz olma durumu dikkate alınmıştır. Olumlu tutum ifadelerinde 5-4-3-2-1, olumsuz ifadelerde ise 1-2-3-4-5 şeklinde puanlanmıştır. Ölçekten öğrencilerin alabilecekleri en yüksek puan 170, en düşük puan ise 34 olarak belirlenmiştir. Araştırma problemine göre t testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmış ve sonuçlar $p=0.05$ düzeyinde test edilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumları araştırmanın alt problemine göre aşağıda verilmektedir.

3.1. Cinsiyet

Araştırmanın birinci alt probleminde öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları cinsiyetlerine göre değişmekte midir? biçiminde ifade edilmiştir. Bu soruya cevap aranırken önce öğrenciler cinsiyetlerine göre iki gruba ayrılmış ve grupların ortalama tutum puanları t testi ile karşılaştırılmıştır. Yapılan istatistiksel analiz sonucu $t = 3.60$ bulunmuştur. Bu değer $p < 0.05$ düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Diğer bir deyişle öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum puanları cinsiyetlerine göre değişmektedir.

Tablo 1' de görüldüğü gibi araştırma kapsamına giren öğrencilerin % 52.3'ü kız; % 47.7' si erkektir. Öğrencilerin cinsiyetlerine göre Türkçe dersine yönelik tutum puanları ortalamalarına bakılınca, kız öğrencilerin tutum puanlarının ortalamasının (166.19), erkek öğrencilerin tutum puanları ortalamasının ise (160.42) daha yüksek olduğu görülmektedir. Kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları "çok katılıyorum" kategorisinde yer almaktadır. Erkek öğrencilerin bu görüşe katılmadıkları belirlenmiştir. Bu durumda kız öğrencilerin Türkçe dersinin kendi okullarında etkili bir biçimde uygulandığı görüşünde olduklarını, erkek öğrencilerin ise aynı görüşte olmadıkları söylenebilir.

Tablo 1. Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Ortalama ve Standart Sapmaları

Bu bulgular dolaylı olarak, kız öğrencilerin Türkçe derslerinde hazırbulunuşluk düzeylerinin daha yüksek olduğu görüşünün önemli bir göstergesi olabilir.

3.2. Sınıf Düzeyi

Araştırmanın, ikinci alt problemi ile farklı sınıf düzeylerindeki öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarının sınıf düzeylerine göre değişip değişmediği incelenmiştir. Sınıf düzeyleri ilköğretim 5., 6., 7. ve 8. sınıf olarak belirlenmiştir. Bu alt problem ile ilgili veriler varyans analizi ile test edilmiş, karşılaştırma ise Duncan testi ile yapılmıştır. Bu sonuca ilişkin varyans analizi sonucu Tablo 2'de sunulmuştur.

Tablo 2. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Türkçe Dersine yönelik Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 2'de görüldüğü gibi öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında sınıf düzeyleri arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Sınıflar arası farkın kaynağını bulmak için Duncan testi uygulanmıştır. Test sonucu tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Öğrencilerin Sınıf Düzeylerine Göre Türkçe Dersine yönelik Tutum Puanlarının Duncan Testi Sonuçları

Tablo 3'ten de anlaşılacağı üzere sınıflar arasında farklılık 5. sınıf ile 6., 7. ve 8. sınıf arasındadır. İlköğretim 6., 7. ve 8. sınıflar arasında bir farklılık bulunmamaktadır. Bu sonuca göre; öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında, Türkçe dersinin öğretme-öğrenme süreci ilköğretimin I. ve II. aşamalarına göre değişmektedir. Türkçe dersine yönelik tutumda sınıf düzeyinin etkili olduğu görüşüne en çok 5. sınıf öğrencileri katılmaktadırlar. 6., 7. ve 8. sınıf öğrencileri arasında Türkçe dersinin öğretme-öğrenme sürecinin sınıf düzeyi yönünden önemli olmadığı görülmektedir. Bu sonuç 5. sınıf bölümü öğrencilerinin Türkçe dersini tek bir öğretmenden almakta oldukları düşünülürse, Türkçe dersini vermekte olan öğretmen özelliklerinin de incelenmesi ile daha sağlıklı yorumlanabilir. Bu durum öğrencilerin sınıf düzeyleri arasındaki Türkçe dersi öğretim programlarındaki farklılıklar (hedef, içerik, yöntem ve teknikler, değerlendirme) ile de açıklanabilir.

3.3. Annenin Eğitim Durumu

Araştırmanın, üçüncü alt problemi ile öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları, annelerinin eğitim durumlarına göre değişip değişmediği incelenmiştir. Annenin eğitim durumu okur-yazar, okumayazma bilmez, ilkokul mezunu, ortaokul, lise ve üniversite olarak belirlenmiştir. Bu alt problem ile ilgili veriler varyans analizi ile test edilmiş, karşılaştırma ise Duncan testi ile yapılmıştır. Bu sonuca ilişkin varyans analizi sonucu Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine Yönelik Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 4'te görüldüğü gibi, öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında, annelerinin eğitim durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Annenin eğitim durumları arasındaki farkın kaynağını bulmak için Duncan testi uygulanmıştır. Test sonucu tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 5. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine yönelik Tutum Puanlarının Duncan Testi Sonuçları

Tablo 5'ten de anlaşılacağı üzere, annenin eğitim durumu ile öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları arasında farklılık görülmektedir. Bu farklılık annenin eğitim durumu okur-yazar,okuma-yazma bilmez, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu ile lise mezunu ve üniversite mezunu arasında bulunmaktadır. Bu sonuçlara göre annenin eğitim durumu lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik en yüksek tutum puanlarına sahip oldukları ; diğer okul mezunu olan annelere sahip öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutum puanlarının daha düşük olduğu görülmektedir. Eğitim düzeyi yüksek olan annelerin, çocuklarının eğitimleri ile daha çok ilgilendiklerinden ve okul-öğrenci etkileşiminde etkili bir rol üstlendiklerinden kaynaklandığı söylenebilir. Diğer taraftan eğitim düzeyi düşük olan annelerin okul-öğrenci etkileşiminde daha etkisiz bir role sahip olmaları ile açıklanabilir. Bu sonuç öğrencilerin annelerinin mesleki statü ve sosyo-ekonomik düzeylerinin incelenmesi ile daha anlamlı yorumlanabilir.

3.4. Babanın Eğitim Durumu

Araştırmanın dördüncü alt problemi ile öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları, babalarının eğitim durumlarına göre değişip değişmediği incelenmiştir. Babanın eğitim durumu okur-yazar, okuma-yazma bilmez , ilkokul mezunu, ortaokul, lise ve üniversite olarak belirlenmiştir. Bu alt problem ile ilgili veriler varyans analizi ile test edilmiş, karşılaştırma ise Duncan testi ile yapılmıştır. Bu sonuca ilişkin varyans analizi sonucu Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine yönelik Tutum Puanlarının Varyans Analizi Sonuçları

Tablo 6'da görüldüğü gibi öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumlarında babalarının eğitim durumları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur. Babanın eğitim durumları arasındaki farkın kaynağını bulmak için Duncan testi uygulanmıştır. Test sonucu tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına Göre Türkçe Dersine yönelik Tutum Puanlarının Duncan Testi Sonuçları

Tablo 7'den de anlaşılacağı üzere, babanın eğitim durumu ile öğrencilerin Türkçe dersine yönelik tutumları arasında anlamlı bir fark olup olmadığı Duncan testi ile analiz edilmiştir. Bu analiz sonuçlarına göre bu farklılık babanın eğitim durumu okur-yazar, okuma-yazma bilmez, ilkokul mezunu, ortaokul mezunu, lise mezunu ve üniversite mezunu arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır. Bu durumu, babaların mezun oldukları okul düzeyi ne olursa olsun okul-öğrenci etkileşiminde etkili bir rol üstlenmedikleri biçiminde ifade edebiliriz. Ayrıca annelerde olduğu gibi öğrencilerin babalarının mesleki statü ve sosyo-ekonomik düzeylerinin incelenmesi ile daha anlamlı yorumlanabilir. Ancak babasının eğitim durumu lise olan öğrencilerin, babasının eğitim durumu üniversite olan öğrencilerden Türkçe dersine yönelik tutumlarda en yüksek tutum puanına sahip oldukları da dikkat çekicidir.

4. Sonuç ve Öneriler

Ana-baba eğitimi çocuğun okul ortamlarındaki etkileşimini önemli derecede etkilemektedir. Okul, öğrencilerin gelişimlerini yakından izlemekle kalmamalı, çocuğun sosyal çevresini etkileyen bütün faktörleri (aile, arkadaş çevresi, yaşadığı çevre vb.) incelemelidir. Genel olarak öğretmenler öğrencilere öğretme-öğrenme süreçlerinde sürekli uyarıcılar verip onları düşündürüp, başarı için isteklendirip hatalarını düzelterek başarıya yönlendirebilirler.

Türkçe ders programlarının içeriklerinin hazırlanmasında, öğrencinin öğrenme ihtiyaçlarının bilinmesi, Türkçe dersinden beklentisinin artmasına, bilginin kalıcı olmasına ve ilerideki öğrenme yaşantılarına olumlu olarak aktarılmasına katkı sağlayabilir.

Öğrencilerin okulu, dersleri ve kendilerini değerli görmeleri öğretim etkinlikleri sırasında öğretmenlerin öğrenme-öğretme ortamını öğrenci seviyesine uygun olarak tasarılması ile daha anlamlı olabilir.

Öğretmenler, okul ortamında öğrenciyi güdülemek istiyorlarsa onlara öğretim etkinliklerinin dışında zaman ayırmalı, yaptıklarını sevmeyi ve geliştirmekten zevk almayı öğretecek rehberlik etkinliklerine daha çok yer vermelidir.

Öğrencide öğrenme isteğini geliştirmede ve öğrendiklerinin kendisinde davranış değişikliği yaratmasını sağlamada, onun bilgileri, anladıkları, düşünceleri devreye sokularak öğrenci öğrenme ortamına çekilmeli ve kendine güven duyması sağlanmalıdır.

Kaynakça

- AKKOYUNLU, B. (1996). "Öğrencilerin Bilgisayara Karşı Tutumları", **Eğitim Bilimleri Dergisi**, Cilt:20, Nisan, s. 100.
- ANSOLONE, G. & BIAFORA, F. (2004). Elementary School Teachers' Perceptions And Attitudes To The Educational Structure Of Tracking , **Education**, Winter, Vol. 125, Issue 2.
- BLOOM, B., S. (1979). **İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme**, Çeviren: Durmuş Ali Özçelik, Ankara, Millî Eğitim Bakanlığı Yay.
- BROWNN, H.D(1987). **Principles of Language Learning and Teaching**, Englewood Cliffs, NJ; Prentice-Hall, Inc, Second Edition, s. 99-119.

- CALKINS, L.M. (2001). "The art of teaching reading", New York, Longman.
- ÇAKMAK, M.(2001). "*Etkili Öğretimin Gerçekleşmesinde Öğretmenin Rolü*", **Çağdaş Eğitim**, Ankara, Tekişik yayıncılık A.fi. Sayı: 26, Mart, s.274.
- DİLAÇAR, A.(1968). **Dil ve Dilcilik**, TDK Yayınları, Ankara, s. 26 – 39.
- İFİKSALAN, N. (1997). "*Türk Dili ve Edebiyatı Öğretiminde Muhteva Sorunu*", **Çağdaş Eğitim**, Ankara, Tekişik yayıncılık A.fi., Sayı- 232, Mayıs.
- KAĞITÇIBAFİL, Ç.:(1976). **İnsan ve İnsanlar**, Ankara, Sevinç Mat.
- KAVCAR, C. (1998). *Türkçe Eğitimi ve Sorunları*, **Dil Dergisi**. (65).
- (1990). "*Edebiyat ve Güzel Sanatlar Eğitimi*", (*Eğitim Programları ve Öğretim*) **Eğitim Bilimleri 1. Ulusal Kongresi**, Ankara, 24 -28 Eylül, Bildiriler 1.2, s. 270.
- KORKUT, F.(1994). **İnsan İlişkilerinde Tutum ve Tavırların Önemi**, **İnsan İlişkileri Ders Kitabı**, Prof. Dr. Mürüvvet Bilen, Ecem Yay., Ankara.
- NEWMAN, F. (1997). "Primary Teacher Dilemmas in Teacher Training", **Teacher Development**, Vol. 1.
- ÖZBAY, M.. (1997). "*Türkçe Öğretiminde Programın Önemi*", **Çağdaş Eğitim**, Ankara, Tekişik yayıncılık A.fi., Sayı- 232, Mayıs.
- ÖZDEN, Y.(1999). **Eğitimde Yeni Değerler**, Ankara, Pegem Yay., İkinci Baskı, Mayıs.
- PEHLİVAN, H..(1994). "*Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları*", **Hacettepe Üniv., Eğitim Fakültesi Dergisi**, 10, s. 49 – 53.
- SENEMOĞLU, N.(2003). **Gelişim Öğrenme ve Öğretim**, Ankara, Kalkan Matbaacılık, 8. baskı.
- SEVER, S.(2000). **Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme**, Ankara, Anı Yayıncılık, 3.Baskı.
- STANOICH, K.E. (2000). "Progress in understanding reading: scientific foundations and new frontiers", New York: Guilford Press.

**THE ATTITUDES OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS
THE TURKISH COURSE: KÖYCEĞİZ CASE**

Sabahattin DENİZ*

Sibel TUNA**

Abstract

The purpose of this study is to determine the attitudes of the primary school students toward the Turkish course. This study conducted on 526 students of 5th, 6th, 7th and 8th grades who are attending Turkish courses. Data were collected through likert type attitudes scale. The results of this study showed that attitudes of the students have changed according to their sex, class level and educational level of their parents. 5th grade students whose mothers' educational level is high showed more positive attitudes and the study showed that fathers' educational level has less effect on students attitudes.

Key Words: Student attitude, Turkish teaching, learning, education, instruction, effective teaching, learning language